

1864.

Na osnovu člana 20 st. 2 i 3 i člana 62 stav 2 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", broj 51/26), Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga donijelo je

PRAVILNIK

O MJERAMA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU OD RIZIKA IZLOŽENOSTI AZBESTU

("Službeni list Crne Gore", br. 103/26 od 16.07.2026)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se zahtjevi koje poslodavac treba da ispunji u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu, uključujući i prevenciju takvih rizika, koje nastaju za vrijeme rada pri izlaganju zaposlenog azbestu, radi otklanjanja ili smanjenja rizika od nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom. Odredbama ovog Pravilnika utvrđuju se u granične vrijednosti izloženosti.

Odredbe Direktive 2004/37/EZ Evropskog parlamenta i Saveta¹ primenjuju se gdje god su povoljnije za zaštitu i zdravlje zaposlenih na radu.

Član 2

Odredbe ovog pravilnika primenjuju se u radnoj sredini i radnoj okolini gdje su zaposleni izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest.

Član 3

Azbest su vlaknasti silikati klasifikovani kao karcinogeni u kategoriju opasnosti 1.A², u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje i označavanje hemikalija i to:

- 1) azbest aktinolit, CAS broj³ 77536-66-4;
- 2) azbest amozit (grinerit), CAS broj 12172-73-5;
- 3) azbest antofilit, CAS broj 77536-67-5;
- 4) azbest krizotil, CAS broj 12001-29-5;
- 5) azbest krokidolit, CAS broj 12001-28-4;
- 6) azbest tremolit, CAS broj 77536-68-6.

Član 4

Prilikom bilo koje aktivnosti kod kojih postoji rizik od izloženosti zaposlenih prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest, procjena tog rizika vrši se tako što poslodavac utvrđuje prirodu, stepen i trajanje izloženosti zaposlenih prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest, pri čemu uklanjanje azbesta i materijala koji sadrže azbest mora imati prednost u odnosu na druge oblike postupanja sa azbestom.

Na osnovu utvrđenih podataka iz stava 1 ovog člana poslodavac vrši procjenu rizika po zaštitu i zdravlje zaposlenih koji su izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.

Procjena rizika iz stava 1 ovog člana redovno se obnavlja i dopunjava, a naročito u slučaju promjene uslova koji mogu uticati na izloženost zaposlenih prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.

Na osnovu rezultata procjene rizika iz stava 1 ovog člana poslodavac sačinjava akt o procjeni rizika iz člana 25 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

Kada su zaposleni povremeno izloženi prašini ili prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest, a intenzitet te izloženosti je nizak, i kada iz rezultata procjene rizika iz stava 1 ovog člana proizilazi da granična vrijednost azbestnih vlakana iz člana 8 ovog pravilnika neće biti prekoračena, poslodavac nije dužan da primjenjuje mjere iz člana 5 ovog pravilnika, ako se na radnom mjestu vrše:

- 1) kratkotrajni, povremeni poslovi na održavanju pri kojima se rukuje samo nevlaknastim materijalima,
- 2) poslovi uklanjanja bez oštećenja još nerazgrađenih materijala koji sadrže čvrsto vezana azbestna vlakna,
- 3) poslovi hermetičkog zatvaranja ili plombiranja materijala koji sadrže azbest, a koji su u dobrom stanju,
- 4) poslovi praćenja i kontrole kvaliteta vazduha i uzorkovanja radi utvrđivanja prisustva azbesta u određenom materijalu.

Praktične smjernice za utvrđivanje povremene i niske izloženosti iz stava 5 ovog člana, nakon konsultacija sa reprezentativnim organizacijama poslodavaca i sindikata, utvrđuje i objavljuje na svojoj internet stranici organ državne uprave nadležan za poslove rada.

Poslodavac obezbjeđuje konsultovanje sa zaposlenima, odnosno njihovim predstavnicima, i njihovo učešće u svim pitanjima u vezi sa procjenom rizika iz stava 1 ovog člana, kao i prilikom revizije te procjene, ako postoji sumnja u njenu ispravnost ili ako je došlo do značajnih promjena u radu, naročito kada postojeće preventivne mjere za obezbjeđivanje zaštite i zdravlja na radu nijesu dovoljne ili više nijesu odgovarajuće, kada dođe do promjene podataka na kojima se zasnivala procjena rizika ili kada postoji mogućnost njenog ažuriranja ili dopune.

Član 5

Poslodavac treba da inspekciju zaštite i zdravlja na radu pisanim putem obavijesti o poslovima pri kojima su zaposleni izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest, najmanje pet dana prije početka obavljanja tih poslova.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana treba da sadrži sljedeće podatke:

- 1) lokaciju na kojoj se izvode poslovi, i po potrebi opis radne sredine i radne okoline u kojoj se ti poslovi izvode;
- 2) vrstu i količinu azbesta kojim se rukuje, odnosno koji se koristi;
- 3) aktivnosti i postupke, uključujući zaštitu i dekontaminaciju zaposlenih, odlaganje otpada i, ako je to potrebno, izmjenu vazduha pri radu u zatvorenim prostorima;
- 4) broj zaposlenih koji bi mogli biti izloženi;
- 5) datum početka i predviđeno vrijeme trajanja tih poslova i
- 6) mjere preduzete za ograničavanje izloženosti zaposlenog.

U slučaju promjene uslova rada koji mogu dovesti do značajnog povećanja izloženosti zaposlenih prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest, odnosno u slučaju bilo kakve izmjene podataka navedenih u obavještenju iz stava 1 ovog člana, poslodavac je dužan da inspekciji zaštite i zdravlja na radu dostavi novo obavještenje.

Poslodavac obezbjeđuje da zaposleni, odnosno njihovi predstavnici, imaju pristup podacima navedenim u obavještenju iz stava 2 ovog člana.

Informacije iz stava 2 alineja 4 ovog člana poslodavac čuva onoliko vremena koliko je potrebno da se obezbijedi da zaposleni budu adekvatno osposobljeni, uzimajući u obzir dugoročne posljedice dejstva azbesta na zdravlje.

Član 6

Nije dozvoljeno obavljanje poslova pri kojima se prskanjem nanosi azbest ili materijali koji sadrže azbest, kao i korišćenje izolacionih i zvučno-izolacionih materijala gustine manje od 1 g/cm³ koji sadrže azbest.

Nije dozvoljena eksploatacija azbesta, kao i izrada i prerada azbesta i proizvoda kojima je namjerno dodat azbest, pri kojima su zaposleni izloženi azbestu, uključujući izloženost prilikom vađenja, proizvodnje i prerade azbesta i proizvoda sa namjerno dodatim azbestom.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, dozvoljena je obrada i odlaganje proizvoda koji nastaju pri rušenju ili uklanjanju azbesta ili materijali koji sadrže azbest.

Član 7

U cilju smanjenja izloženosti zaposlenih prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest na radnom mjestu na najmanju moguću mjeru i obezbjeđivanja da koncentracija azbestnih vlakana u vazduhu na radnom mjestu ne prelazi graničnu vrijednost iz člana 9 ovog pravilnika, poslodavac treba da obezbijedi primjenu mjera zaštite i zdravlja na radu, a naročito da se:

- 1) broj zaposlenih koji su izloženi ili koji bi mogli biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest mora se ograničiti na najmanju moguću mjeru;
- 2) radni procesi moraju biti osmišljeni tako da se ne stvara azbestna prašina ili, ako se to pokaže nemogućim, da se izbjegne oslobađanje azbestne prašine u vazduh preduzimanjem odgovarajućih mjera;
- 3) suzbijanje azbestne prašine;
- 4) usisavanje azbestne prašine na samom izvoru;
- 5) kontinuirano taloženje (sedimentacija) azbestnih vlakana suspendovanih u vazduhu;
- 6) zaposleni moraju biti podvrgnuti odgovarajućem postupku dekontaminacije;

- 7) za radove koji se izvode u zatvorenom prostoru (pod izolacijom/konfinacijom), mora se osigurati adekvatna zaštita;
- 8) svi prostori i oprema uključeni u tretman azbesta moraju biti pogodni za redovno i efikasno čišćenje i održavanje;
- 9) azbest ili materijali koji sadrže azbest a koji stvaraju prašinu moraju se skladištiti i transportovati u odgovarajućoj zatvorenoj (hermetičkoj) ambalaži;
- 10) otpad se mora prikupiti i ukloniti sa radnog mjesta što je prije moguće u odgovarajućoj zatvorenoj ambalaži sa oznakama koje ukazuju na to da sadrži azbest, a zatim se sa njim mora postupati u skladu sa Direktivom 2008/98/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta⁴.

Član 8

Granična vrijednost izloženosti azbestu na radnom mjestu:

- 1) do 20. decembra 2029. godine, ne može biti veća od 0,01 azbestno vlakno u 1 cm³ vazduha u toku osmočasovnog radnog vremena;
- 2) od 21. decembra 2029. godine, ne može biti veća od:
 - 0,01 azbestno vlakno u 1 cm³ vazduha u toku osmočasovnog radnog vremena; i
 - 0,002 azbestno vlakno u 1 cm³ vazduha u toku osmočasovnog radnog vremena.

Azbestno vlakno iz st. 1 i 2 ovog člana je vlakno dužine veće od 5 µm, širine manje od 3 µm i odnosom dužina/širina većim od 3:1.

Mjerenje azbestnih vlakana u vazduhu vrši se redovno, u skladu sa rezultatima početne procjene rizika, i u pravilnim vremenskim razmacima tokom različitih operativnih faza, kako bi se osiguralo da uzeti uzorci budu reprezentativni za osmočasovni vremenski ponderisani prosjek izloženosti.

Analiza uzoraka vrši se pomoću fazno kontrastnog mikroskopa ili alternativnom metodom koja daje iste ili preciznije rezultate.

Poslodavac obezbjeđuje da uzimanje uzoraka odražava ličnu izloženost zaposlenih azbestnoj prašini ili prašini materijala koji sadrže azbest.

Uzimanje uzoraka sprovode osposobljena ili stručna lica, nakon savjetovanja sa zaposlenima i/ili njihovim predstavnicima za zaštitu i zdravlje na radu.

Uzeti uzorci analiziraju se u skladu sa stavom 4 ovog člana u laboratorijama opremljenim za identifikaciju i brojanje azbestnih vlakana.

Član 9

Ako je granična vrijednost iz člana 8 ovog pravilnika prekoračena, ili ako dođe do oslobađanja materijala koji sadrže azbest koji nijesu bili otkriveni prije početka obavljanja poslova, usljed čega nastane prašina koja sadrži azbest, rad se prekida a poslodavac treba da utvrdi uzroke prekoračenja granične vrijednosti i bez odlaganja preduzima mjere radi njihovog otklanjanja i zaštite zaposlenih koji su izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.

U slučaju iz stava 1 ovog člana rad se ne smije nastaviti dok poslodavac ne preduzme odgovarajuće mjere zaštite zaposlenih koji su izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.

Efikasnost mjera iz stava 2 ovog člana poslodavac provjerava neposrednim sprovođenjem kontrolnih mjerenja koncentracije azbestnih vlakana u vazduhu na radnom mjestu.

Zaposlenima koji obavljaju poslove na radnim mjestima na kojima se primjenom mjera zaštite i zdravlja na radu izloženost prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest ne može smanjiti ispod graničnih vrijednosti izloženosti azbestu, poslodavac treba da obezbijedi sredstva i opremu lične zaštite na radu i njihovo korišćenje, a posebno za zaštitu respiratornog sistema i to ne smije biti trajnog karaktera i mora se ograničiti na strogi minimum koji je neophodan za svakog zaposlenog.

Izloženost zaposlenog prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest treba da bude ograničena na najkraće potrebno vrijeme, u skladu sa fizičkim i klimatskim uslovima, a po potrebi i savjetovanje sa zaposlenima i njihovim predstavnicima za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 10

Poslodavac treba da prije početka radova na izgradnji, rekonstrukciji, rušenju, adaptaciji ili održavanju objekta preduzme sve potrebne aktivnosti da bi se utvrdilo prisustvo azbesta ili materijala koji sadrže azbest i da pri tome pribavi sve neophodne informacije od vlasnika objekta, drugih poslodavaca, iz relevantnih registara i drugih izvora.

Ako poslodavac ne pribavi potrebne informacije iz stava 1 ovog člana, dužan je da angažuje pravno lice ili preduzetnika ovlaštenog u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i praksom za utvrđivanje prisustva materijala koji sadrže azbest, i pribavi rezultate tog ispitivanja prije početka radova, kao i da izvrši procjenu uslova u radnoj i životnoj sredini radi sprovođenja ispitivanja i u stručnom izvještaju navede da li su prisutni azbest ili materijali koji sadrže azbest.

Rezultati ispitivanja i pribavljene informacije treba da budu dokumentovane i dostupne, a na zahtjev mogu biti stavljeni na raspolaganje drugim poslodavcima radi poštovanja obaveza zaštite zaposlenih.

Član 11

Prilikom obavljanja poslova rušenja, uklanjanja, rekonstrukcije, adaptacije i održavanja, kada se može pretpostaviti da će granične vrijednosti iz člana 8 ovog pravilnika, i pored sprovođenja tehničkih preventivnih mjera za ograničavanje koncentracije azbestnih vlakana u vazduhu na radnom mjestu, biti prekoračene, poslodavac treba da utvrdi i sprovede mjere zaštite i zdravlja na radu, a naročito da:

- 1) zaposlenima koji obavljaju te poslove obezbijedi odgovarajuća sredstva i opremu lične zaštite na radu za zaštitu disajnih organa i drugu opremu lične zaštite na radu, koju zaposleni moraju koristiti tokom cijelog trajanja izloženosti i kojom se mora pravilno rukovati i individualno prilagođavati u skladu sa propisom kojim se uređuju sredstva i oprema lične zaštite na radu koju zaposleni koriste na radu, naročito kada je riječ o opremi lične zaštite na radu za zaštitu disajnih organa;
- 2) istakne odgovarajuće znakove upozorenja koji upozoravaju na mogućnost prekoračenja granične vrijednosti iz člana 8 ovog pravilnika,
- 3) spriječi širenje azbestne prašine ili materijala koji sadrže azbest izvan radnog mjesta i radne sredine, a za radove koji se izvode u zatvorenom prostoru (pod izolacijom), pregrada mora biti hermetički zatvorena i pod mehaničkom usisnom ventilacijom.

Poslodavac treba da se, prije početka obavljanja poslova iz stave 1 ovog člana, konsultuje sa zaposlenima, odnosno predstavnicima zaposlenih za zaštite i zdravlje na radu, u vezi sa sprovođenjem propisanih mjera.

Član 12

U cilju smanjenja izloženosti zaposlenih prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest pri izgradnji, rekonstrukciji, adaptaciji, sanaciji ili rušenju objekta, u plan mjera zaštite i zdravlja na radu iz člana 16 stav 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu (u daljem tekstu: Zakon), posebno treba navesti da se:

- 1) azbest i/ili materijali koji sadrže azbest uklanjaju prije početka rušenja, osim u slučajevima kada bi takvo uklanjanje prouzrokovalo veći rizik za zaštitu i zdravlje zaposlenih nego da azbest i/ili proizvodi koji sadrže azbest ostanu na istom mjestu;
- 2) po potrebi, obezbijedi odgovarajuća oprema lične zaštite na radu, uz navođenje karakteristika opreme koja se koristi za zaštitu i dekontaminaciju zaposlenih koji obavljaju radove i zaštitu drugih lica koja se nalaze na ili u blizini mjesta gdje se obavljaju radovi;
- 3) po završetku radova na rušenju ili uklanjanju azbesta, u skladu sa propisima provjerava da na radnom mjestu ne postoji rizik povezan sa izlaganjem azbestu.

Na zahtjev nadležnih organa, plan sadrži informacije o sljedećem:

- 1) prirodi i vjerovatnom trajanju radova;
- 2) mjestu izvođenja radova;
- 3) metodama koje se primjenjuju kada radovi uključuju rukovanje azbestom ili materijalima koji sadrže azbest;
- 4) karakteristikama opreme koja se koristi za:
 - zaštitu i dekontaminaciju lica koja izvode radove;
 - zaštitu drugih lica koja se nalaze na gradilištu ili u njegovoj blizini.

Na zahtjev nadležnih organa, plan iz stava 1 mora im se dostaviti prije početka planiranih radova.

Član 13

Poslodavac obezbjeđuje da svi zaposleni koji su izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest budu osposobljeni za bezbjedno obavljanje poslova.

Osposobljavanje zaposlenih sprovodi redovno u toku radnog vremena.

Sadržaj osposobljavanja mora biti zaposlenima lako razumljiv, a program osposobljavanja zaposlenih za sprječavanje rizika i obezbjeđivanje bezbjednosti mora biti koncipiran tako da zaposleni steknu potrebna znanja i vještine za poslove koje obavljaju.

Periodične provjere teorijske i praktične osposobljenosti zaposlenih koji su na radnom mjestu izloženi ili mogu biti izloženi vlaknima koji potiču od azbesta ili materijala koji sadrže azbest, poslodavac sprovodi u skladu sa programom osposobljavanja.

Minimalni zahtjevi u pogledu sadržaja, trajanja, učestalosti i dokumentacije u vezi sa osposobljavanjem dati su u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 14

Privredna društva koja namjeravaju da izvede radove na rušenju ili uklanjanju azbesta dužna su da prije početka radova pribave dozvolu od nadležnog organa. U tu svrhu, tom nadležnom organu dostavljaju najmanje dokaz o usklađenosti sa članom 7 i sertifikate (potvrde) o završenoj obuci u skladu sa članom 13 i Prilogom 1.

Član 15

U radnoj sredini i radnoj okolini gdje su zaposleni izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest poslodavac treba da obezbijedi primjenu i sprovođenje mjera zaštite i zdravlja na radu, a naročito da obezbijedi da:

- mjesta rada na kojima obavljaju te poslove budu jasno određena i označena znakovima upozorenja, u skladu sa propisom kojim se uređuju znakovi za zaštitu i zdravlje na radu;
- pristup mjestima rada na kojima se obavljaju ovi poslovi imaju isključivo zaposleni koji, zbog prirode svog posla ili obaveza, moraju raditi ili ulaziti na ta mjesta;
- je na mjestima rada na kojima se obavljaju ovi poslovi zabranjeno pušenje;

Zaposlenima iz stave 1 ovog člana poslodavac treba da obezbijedi odgovarajući prostor u kojem mogu konzumirati hranu i piće bez rizika od kontaminacije prašinom koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.

Pored mjera iz st. 1 i 2 ovog člana, zaposlenima koji su prilikom obavljanja poslova izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest, poslodavac treba da obezbijedi:

- 1) odgovarajuću radnu ili zaštitnu odjeću,
- 2) zamjenu radne ili zaštitne odjeće kontaminirane azbestom čistom odjećom, uz istovremeno obezbjeđivanje da zaposleni ne iznose kontaminiranu radnu ili zaštitnu odjeću van područja na kojima se obavljaju poslovi iz stave 1 ovog člana, kao i da obezbijedi pranje i čišćenje kontaminirane radne ili zaštitne odjeće kod pravnih lica ili preduzetnika koji su opremljeni za obavljanje tih poslova, ako sam ne vrši pranje i čišćenje, pri čemu se kontaminirana radna ili zaštitna odjeća mora prevoziti u zatvorenim kontejnerima;
- 3) odvojene garderobne prostore za radnu ili zaštitnu odjeću i za civilnu odjeću;
- 4) odgovarajuće umivaonice, kupatila sa tuševima i sanitarne prostorije;
- 5) postavljanje zaštitne opreme na tačno određeno mjesto, kao i kontrolu i čišćenje zaštitne opreme nakon svake upotrebe, pri čemu poslodavac prije ponovne upotrebe obezbjeđuje popravku ili zamjenu neispravne opreme.

Član 16

Zaposlene koji su prilikom vršenja poslova izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest i njihove predstavnike poslodavac treba da pisanim putem uniformoše o:

1. mogućim zdravstvenim rizicima usljed izloženosti prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest, kao i rizicima upotrebe duvanskih proizvoda,
2. graničnim vrijednostima profesionalne izloženosti i načinom praćenja kvaliteta vazduha u radnoj sredini i radnoj okolini;
3. higijenskim mjerama, uključujući pozitivne zdravstvene efekte prestanka pušenja;
4. pravilnoj upotrebi i nošenju radne ili zaštitne odjeće i opreme lične zaštite zaštite na radu;
5. posebnim mjerama prevencije za smanjenje i sprječavanje izloženosti prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.

Pisane informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti postavljena na vidljivim mjestima u radnim prostorijama, jasna i zaposlenima lako razumljiva, i na jeziku koji zaposleni razumiju.

Pored mjera iz stava 1 ovog člana, a uzimajući u obzir procjenu rizika iz člana člana 5 ovog pravilnika, poslodavac treba da preduzme dodatne mjere kojima se obezbjeđuje da:

1. zaposleni, odnosno njihovi predstavnici, imaju pristup rezultatima mjerenja koncentracije azbestnih vlakana u vazduhu na radnom mjestu, kao i objašnjenje tih rezultata;

2. zaposleni, odnosno njihovi predstavnici, budu što prije obaviješteni o prekoračenju graničnih vrijednosti iz člana 8 ovog pravilnika i razlozima za to prekoračenje, kao i da se sa njima obave konsultacije o mjerama koje je potrebno preduzeti, odnosno da budu upoznati sa mjerama koje su preduzete u hitnim slučajevima.

Član 17

Prije početka izlaganja zaposlenih prašini azbesta ili materijala koji sadrže azbest na radnom mjestu, poslodavac je dužan da obezbijedi procjenu zdravstvenog stanja zaposlenih.

Procjena zdravstvenog stanja iz stava 2 ovog člana mora da obuhvati poseban pregled grudnog koša. Prilog II ovog pravilnika sadrži praktične preporuke kojih se može pridržavati prilikom zdravstvenog nadzora zaposlenih, a koje se prilagođavaju tehničkom napretku u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita i zdravlje na radu.

Tokom trajanja izloženosti azbestu, ponovna procjena zdravstvenog stanja zaposlenih obavlja se najmanje jednom u tri godine.

U skladu sa propisima, za svakog zaposlenog iz stava 2 ovog člana vodi se zdravstveni karton.

Nakon zdravstvenog nadzora iz stava 3 ovog člana, specijalista medicine rada ili nadležni zdravstveni organ može, u skladu sa propisima, savjetovati ili odrediti sprovođenje pojedinačnih zaštitnih ili preventivnih mjera.

Mjere iz stava 6 ovog člana mogu, prema potrebi, uključivati i povlačenje zaposlenog sa poslova koji podrazumijevaju izlaganje azbestu.

Zaposlenima se moraju obezbijediti informacije i savjeti u vezi sa svakom procjenom njihovog zdravstvenog stanja koja se obavlja nakon prestanka izlaganja azbestu.

Specijalista medicine rada ili nadležni zdravstveni organ može odrediti da se zdravstveni nadzor nakon prestanka izlaganja azbestu nastavi onoliko dugo koliko je potrebno radi zaštite i zdravlja zaposlenih.

Zdravstveni nadzor iz stava 9 ovog člana sprovodi se u skladu sa propisima.

Zaposleni ili poslodavac imaju pravo da, u skladu sa propisima, zahtijevaju preispitivanje procjena iz stava 6 ovog člana.

Član 18

Poslodavac je dužan da vodi evidenciju o zaposlenima koji obavljaju poslove utvrđene u čl. 2 i 4 ovog pravilnika, koja sadrži podatke o vrsti i trajanju obavljenih poslova, kao i o nivou izloženosti zaposlenih azbestu.

Specijalista medicine rada i/ili nadležni zdravstveni organ ima po zahtjevu pristup evidenciji iz stava 1 ovog člana.

Svaki zaposleni ima pravo pristupa podacima iz evidencije koji se odnose na njega lično.

Zaposleni i/ili predstavnici zaposlenih za zaštite i zdravlje na radu imaju pravo pristupa anonimnim zbirnim podacima iz evidencije iz stava 1 ovog člana.

Evidencija iz stava 1 ovog člana i zdravstveni kartoni iz člana 17 stav 4 ovog pravilnika čuvaju se najmanje 40 godina od dana prestanka izloženosti zaposlenih azbestu, u skladu sa propisima.

U slučaju prestanka rada poslodavca, dokumentacija iz stava 5 ovog člana stavlja se na raspolaganje nadležnom organu, u skladu sa propisima.

Član 19

Nadzor nad primjenom odredbi ovog pravilnika vrši inspekcija zaštite i zdravlja na radu, a nepostupanje u skladu sa odredbama ovog pravilnika povlači prekršajnu odgovornost u skladu sa kaznenim odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

Član 20

Vodi se registar svih slučajeva medicinski dijagnostikovanih profesionalnih bolesti povezanih sa azbestom. Indikativna lista bolesti koje mogu biti uzrokovane izloženosti azbestu navedena je u Prilogu 2.

Član 21

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o mjerama zaštite na radu od rizika izloženosti azbestu ("Službeni list CG", broj 14/17).

Član 22

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

- U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2009/148/EC od 30. novembra 2009. godine o zaštiti radnika od rizika pri izlaganju azbestu na radu i Direktiva (EU) 2023/2668 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22. novembra 2023. o izmjeni Direktive 2009/148/EZ o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem azbestu na radu

Broj: 06-134/26-2938/3
Podgorica, 10. jula 2026. godine
Ministarka,
Naida Nišić, s.r.

¹ Direktiva 2004/37/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 29. aprila 2004. godine o zaštiti zaposlenih od rizika povezanih sa izlaganjem kancerogenim, mutagenim ili reprotoksičnim materijama (Šesta pojedinačna direktiva u smislu člana 16(1) Direktive Saveta 89/391/EEZ) (SL L 158, 30.4.2004, str. 50).";

² Uredba (EZ) br. 1272/2008 Evropskog parlamenta i Saveta od 16. decembra 2008. godine o klasifikaciji, obelježavanju i pakovanju supstanci i smješa, o izmjeni i stavljanju van snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008, str. 1)."

³ Broj iz CAS registra

⁴ Direktiva 2008/98/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 19. novembra 2008. o otpadu i stavljanju van snage određenih direktiva (Sl. list L 312, 22.11.2008, str. 3).";"

Prilog 1

Minimalni zahtjevi za osposobljavanje zaposlenih koji su izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest

Minimalni zahtjevi za osposobljavanje zaposlenih koji su izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest su sljedeći:

1. Osposobljavanje se mora sprovesti prilikom zasnivanja radnog odnosa, odnosno prije početka obavljanja rada po drugim pravnim osnovima, kao i svaki put kada se utvrdi potreba za dodatnim osposobljavanjem, u skladu sa članom 28 Zakona.
2. Trajanje osposobljavanja mora biti prilagođeno aktivnostima koje obavljaju zaposleni koji su izloženi ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest.
3. Osposobljavanje može sprovoditi stručno lice za bezbjednost i zdravlje na radu koje je zaposleno kod poslodavca, odnosno pravno lice ili preduzetnik koje je ovlašćeno za obavljanje stručnih poslova iz oblasti bezbjednosti i zdravlja na radu.
4. Svakom zaposlenom koji je uspješno završio osposobljavanje izdaje se potvrda o osposobljavanju, koja sadrži sljedeće podatke:
 - datum osposobljavanja;
 - trajanje osposobljavanja;
 - sadržaj osposobljavanja;
 - jezik na kojem je osposobljavanje sprovedeno;
 - ime i prezime, stepen obrazovanja i kontakt podatke lica koje je sprovelo osposobljavanje, odnosno naziv pravnog lica koje je sprovelo osposobljavanje.
5. Zaposleni koji su ili mogu biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest pohađati teorijsko i praktično osposobljavanje koje obuhvatiti najmanje znanja o:
 - 1) propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, zdravstvene zaštite, zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja zaposlenih;
 - 2) svojstvima azbesta i njegovom uticaju na zdravlje, kao i o sinergijskom dejstvu azbesta i pušenja na zdravlje;
 - 3) vrstama proizvoda ili materijala koji sadrže ili mogu sadržati azbest;
 - 4) aktivnostima kod kojih može doći do izloženosti prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrže azbest, kao i o značaju preventivnih mjera za smanjenje izloženosti na najmanju moguću mjeru;
 - 5) načinu bezbjednog rada, mjerama bezbjednosti i opremi lične zaštite na radu radi obezbjeđivanja bezbjednosti i zdravlja na radu;

- 6) namjeni, mogućem izboru, ograničenjima i pravilnoj upotrebi opreme lične zaštite na radu za zaštitu disajnih organa;
 - 7) postupcima u vezi postupanja u vanrednim situacijama;
 - 8) postupcima dekontaminacije;
 - 9) postupcima bezbjednog postupanja sa otpadom koji sadrži azbest;
 - 10) značaju zdravstvenih pregleda;
 - 11) značaju podizanja svijesti o opasnostima od azbesta i praćenju posljedica izloženosti azbestu.
6. Osposobljavanje treba da bude prilagođeno karakteristikama zanimanja zaposlenih, kao i posebnim zadacima i metodama rada koje zaposleni obavlja.
7. Zaposleni koji rade u djelatnostima rušenja ili uklanjanja azbesta moraju, pored osposobljavanja koja obuhvataju znanja iz tačke 5 ovog priloga, biti dodatno osposobljeni za upotrebu tehničke opreme i uređaja za zadržavanje, sprečavanje oslobađanja i širenja azbestnih vlakana u toku radnog procesa.

Prilog 2

Praktične preporuke za procjenu zdravstvenog stanja zaposlenih

Postojeće znanje ukazuje da izlaganje slobodnim vlaknima azbesta može izazvati najmanje sljedeće bolesti:

- azbestozu,
- mezoteliom,
- rak pluća,
- rak probavnih organa,
- rak grkljana,
- rak jajnika,
- nezloćudne bolesti pleure.

Specijalista medicine rada treba biti upoznat sa uslovima i okolnostima izlaganja svakog zaposlenog izloženog azbestu.

Zdravstveni pregledi zaposlenog sprovode se u skladu s principima i praksom medicine rada, uključujući barem:

- vođenje evidencije o zdravstvenoj i profesionalnoj anamnezi zaposlenog;
- lični razgovor;
- opšti klinički pregled, s posebnim naglaskom na grudni koš;
- pregled plućne funkcije (spirometrija).

Specijalista medicine rada odlučuje o daljnjim pretragama, uključujući citološku pretragu sputuma, rentgensko snimanje grudnog koša ili tomografiju, uzimajući u obzir najnovija saznanja iz medicine rada.

² Uredba (EZ) br. 1272/2008 Evropskog parlamenta i Saveta od 16. decembra 2008. godine o klasifikaciji, obelježavanju i pakovanju supstanci i smješa, o izmjeni i stavljanju van snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008, str. 1)."

³ Broj iz CAS registra

⁴ Direktiva 2008/98/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 19. novembra 2008. o otpadu i stavljanju van snage određenih direktiva (Sl. list L 312, 22.11.2008, str. 3)."